

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE "*FELIP V CONTRA CATALUNYA*"

Museu d'Història de Catalunya, 9 de juny de 2005

Senyores i senyors, deixin-me començar agraint la possibilitat i la invitació que m'han fet de compartir amb vostès aquesta estona en aquest acte de presentació d'aquest llibre, *Felip V contra Catalunya*. És bo que es vagi recordant qui era cadascú, i, en fi, penso també en la nissaga a què pertanyia.

Algun cop ja he dit que el passat és un espai fosc, essencialment fosc, i que els historiadors intenten il·luminar. De vegades posen un focus allí on no n'hi havia cap, i es fa la llum i es comencen a descobrir coses. De vegades posen més d'un focus, i llavors resulta que descobrim perspectives noves que amb el pas dels anys no havíem descobert. El professor Josep Maria Torras fa anys que posa llum en la història d'aquesta nació, fa anys que descobreix detalls amagats de les nostres institucions i ens ofereix també altres imatges de la vida del poble català.

Amb aquest llibre que avui ens ofereix, Josep Maria Torras enfoca la figura de Felip V i, amb rigor i amb detall, reconstrueix els fets d'un període crucial –i remarco «crucial»– en la nostra història. Dóna, efectivament, una nova perspectiva al seguit de terribles esdeveniments amb què es va castigar el poble català des del 1706 i que culminen, tot i que no s'aturen –i em fa l'efecte que això també és remarcable–, amb la derrota de 1714, el Decret de Nova Planta i la construcció de la fortalesa de la Ciutadella, curiosament símbol aleshores de l'amenaça repressora i avui espai que acull la seu del poder legislatiu català.

Resulta colpidor tenir a les mans l'evidència de com les tropes borbòniques, amb el suport dels francesos, van exercir tan ferotgement, implacables, el terror contra la població catalana, d'una manera insistent, planificada i com a tàctica d'aniquilació de la identitat i la voluntat nacionals.

També crida l'atenció un aspecte que de fet ja s'apunta en un moment donat en la mateixa introducció del llibre: les accions, la brutalitat, l'ofegament amb què Felip V actuà en la postguerra, constitueixen un exemple precursor de les terribles dictadures que més tard assolarien Europa i de les quals Catalunya també va ser víctima.

La presència militar, que fins i tot obligava a l'acolliment a les llars, suposava una eliminació directa de la llibertat individual, pràcticament de la llibertat de pensament. En el fons era com un Gran Germà orwellià traslladat a la Catalunya del segle XVIII.

Aquells fets formen part de la memòria històrica d'aquest país. Acceptar aquella realitat que aquest llibre reflecteix sense necessitat d'interpretar o jugar amb les fonts documentals, simplement posant-les en comú, permet entendre molts fets posteriors, ajuda a desxifrar les arrels del present, situa fins i tot possibles aspiracions de futur en un fil conductor. En definitiva, pot ajudar a comprendre moltes coses a aquells que només veuen un present de globalització i homogeneïtzació identitària.

La identitat nacional, la cultura d'un poble quan viu en llibertat, sense imposicions ni persecucions, quan se la deixa viure en pau, és un fet enriquidor per a un món global. Tenir una identitat nacional no és per ell mateix ni bo ni dolent, malgrat que hi hagi veus que ho qualifiquen de molt negatiu –darrerament hi insisteixen, a més a més– i obvien que gairebé sempre són veus amb identitat nacional pròpia. És el conflicte resolt per la força, les imposicions, el que genera més conflictes i més violència; no té res a veure amb la identitat nacional.

Pretendre que algú deixi de tenir identitat nacional és com pretendre que deixi d'existir perquè no doni més problemes. I Felip V ho va intentar, i el general Franco també. Amb brutalitat, va prendre al poble català la seva llibertat com a poble, però també com a persones, com a individus. En va sagnar les finances, costum que ha restat perenne durant els anys i els segles. Però, malgrat que ho va intentar sense pietat, no va aconseguir

aniquilar la nostra consciència, no va poder esborrar la identitat nacional catalana, tot i que –això sí– tant l’un com l’altre ens van fer molt de mal. Alguna raó hi deu haver perquè no hagin aconseguit esborrar la nostra identitat nacional.

Aquest país, en el fons, ha tingut molts herois. Segurament que tots plegats hauríem de fer una certa autocrítica, ja que no hem estat capaços de convertir-los en referents del nostre imaginari col·lectiu, tot i que encara hi som a temps. Però aquest país ha tingut molts herois que ens han permès arribar on som.

No em vull allargar més. Només –després dels que ens ha dit, penso que no cal, però sí que ho he de fer– recomanar-los aquest llibre, ple d’interès, ple de rigor acadèmic, pel qual en vull felicitar especialment l’autor, el senyor Josep Maria Torras, i també el seu editor, en Rafael Dalmau, perquè ara és una realitat de què, de tot cor, els recomano que puguin gaudir. A tots dos, moltes gràcies per la feina que fan, i al Museu d’Història, com sempre, per l’acolliment.

Moltes gràcies, i bona tarda.